

1 RUINY ZAMKÓW

W Łódzkiem znaleźć można sporo malowniczych ruin zamków. Wybierz się na przykład do Besiekier i spróbuj wymyślić przerażającą historię o straszącym tu duchu. Opowiedz ją przy wieczornym ognisku.

a) Besiekiery, b) Bolesławiec, c) Inowłódz, d) Drzewica

2 POD NAMIOT

Co powiesz na nocowanie na łące, z dala od domu? W Łdzaniu, nieopodal młynów wodnych w Talarze, jest fajne pole namiotowe. Wsłuchaj się w nocne życie lasu – po ciemku wszystko brzmi inaczej, ale to tylko strachy na lachy.

Osada młyńska Talar we wsi Łdzarń

3 DAWNE ZAWODY

W Bolimowie dawne zawody mają się świetnie! W Warsztacie Garncarskim Rodziny Konopczyńskich można samemu utoczyć jakiś przedmiot lub kupić gotowy. Zajrzyj też do zakładu kowalskiego. Przed wizytą dowiedz się telefonicznie, kiedy te miejsca są otwarte.

a) Warsztat Garncarski Rodziny Konopczyńskich, Bolimów, Dworska 7, b) Zakład kowalski, Bolimów, Zastodolna 5

4 OGRÓD ZMYŚLÓW

W tym ogrodzie możesz ćwiczyć wszystkie zmysły, a nawet rozwijać swój szósty – orientacji. Zatem do dzieła. Spróbuj też odnaleźć pijalnię wód. Smacznego!

Poddębice, Mickiewicza 9

5 SKANSEN W MAURZYCACH

Będąc tu, wyobraź sobie dawną, samowystarczalną wieś, w której nie ma sklepu. Produkty spożywcze, ubrania, a nawet pościel trzeba było wytworzyć we własnym gospodarstwie – uprawiało się więc rośliny i hodowało zwierzęta.

Maurzyce

6 PERŁY ARCHITEKTURY

W województwie łódzkim jest kilka pięknych drewnianych i murowanych kościołów. W Strońsku znajdziesz ceglany kościół pod wezwaniem św. Urszuli i 11 Tysięcy Dziewic. Nad jednym z portali (czyli wejść) znajduje się tajemnicza płaskorzeźba ze smokiem – poszukaj jej!

Stronisko

7 OGRÓD W ARKADII

Arkadia to kraina wiecznego szczęścia. Helena Radziwiłłowa, założycielka tego ogrodu, chcąc, by każdy gość czuł się tu doskonale, urządziła go w stylu angielskim – romantycznym i swobodnym. Porównaj go z uporządkowanym i symetrycznym ogrodem w stylu francuskim otaczającym pałac w Nieborowie.

Arkadia

8 POZNAĆ LAS

Potrąfisz odróżnić grzyby i zwierzęta napotkane podczas leśnej wyprawy? Na edukacyjnej ścieżce „Opowieści Bielika” specjalnie przygotowane duże modele przybliżą Ci niektóre z nich. Sprawdź swoją wiedzę w naszym miniguizie.

Szkołka Leśna Borowiny k. Podwładki

9 NIEBIESKIE ŹRÓDŁA

Każda rzeka ma gdzieś swój początek. Zobacysz tutaj, jak strumień przebiega się spod ziemi na powierzchnię. Zjawisko to jest wyjątkowo urokliwe, bo struga wybija z dna piasek, który – widziany przez taflę wody – ma niepowtarzalną, zielononiebieską barwę.

Tomaszów Mazowiecki, Źródłana

1 Ozdób swój dzban.

2 Jakie zmysły kojarzą Ci się z tymi obrazkami?

3 Narysuj sobie z ogromnym uśmiechem na twarzy.

4 Dorysuj zwierzęta, które dają miód, jaja i wełnę.

5 Czy wiesz, jakie grzyby przedstawione są na obrazku?

6 Napisz, jaki gatunek kaczki jest symbolem rezerwat.

7 Policz, ile zbójów ukrywa się w gracie.

8 Dopisz wersy piosenki.

9 Na wyspach Bergamutach podobno jest...

10 Dokończ pająka.

11 Zgodnij nazwy ptaków.

12 A ___ APL ___

13 B K ___ MO ___ A ___

14 C ___ YB ___ A

10 ARBORETUM W ROGOWIE

Zainspiruj się pięknem tego miejsca i stwórz własną kompozycję – mandalę z patyków, kamyczków, szyszek i innych znalezionych na drodze skarbów. Do Rogowa dojedziesz Łódzką Koleją Aglomeracyjną. A może zechcesz się przejechać Rogowską Koleją Wąskotorową?

Rogów, Leśna 1

11 ROWEREM WOKÓŁ ZALEWU SULEJOWSKIEGO

Oto wyzwanie na całe lato: przejechać całą ścieżkę rowerową im. Z. Goliata. Liczy ona aż 68,5 kilometra, ale podzielona jest na krótsze odcinki – w sam raz na jeden dzień. Trasa wiedzie przez piękne lasy i uroczyska, więc nie zapomnij aparatu, żeby złapać jakiś ładny kadr.

początek trasy: Leonów, obok kempingu

12 MUZEUM LUDOWE

Dzięki barwnym i ruchomym figurkom stworzonym przez rodzinę Brzozowskich możesz zobaczyć, jak ubić masło w kierzynce czy uprząć wełnę na kołowrotku, a także dowiedzieć się, co to jest pajak u powały. Zbierz grupę co najmniej 5 osób, aby wejść do muzeum.

Sromów 11

13 PAŁAC W NIEBOROWIE

Pałac ten był scenerią dla filmu „Akademia Pana Kleksa”, pełnego genialnych piosenek do tekstów Jana Brzechwy. NIEMAPOWA ekipa poleca szczególnie „Na wyspach Bergamutach” i „Dzik jest dziki”.

Nieborów 232

14 GROTY NAGÓRZYCKIE

Czy byłeś kiedykolwiek w piaskowcowej jaskini? Groty te to niesamowity labirynt wykopany dawno temu w celu wydobycia piasku do produkcji szkła. Podobno ukrywało się tam wielu zbójów. Wyobraź sobie, że jesteś jednym z nich. Która grotta jest najlepsza na kryjówkę? Co robić przez cały dzień w jaskini?

Tomaszów Mazowiecki, Pod Grotami 2/6

15 BĘŁCHATOWSKIE GIGANTY

W Bełchatowie przyjdź na plac Narutowicza, gdzie zlokalizowane są Siatkarska Aleja Gwiazd (gigantów piłki siatkowej) i PGE Giganty Mocy – muzeum, w którym dowiesz się, jak wydobywa się węgiel i robi energię elektryczną. Z głową pełną wiedzy jedź na taras widokowy, by przyrzrzeć się kopalni i ogromnym maszynom. Dla relaksu możesz wjechać (lub wejść!) na górę Kamięńsk.

a) PGE Giganty Mocy, Bełchatów, pl. Narutowicza 3
b) Punkt widokowy, Złobnica
c) Góra Kamięńsk, Huby Ruszczyńskie

16 KAJAKIEM PO RZECIE

Wybierz się na rodzinną wyprawę kajakiem jedną z urokliwych rzek w województwie łódzkim. Weź na pokład garść patyczków i sprawdzaj, z jaką prędkością płynie woda w różnych miejscach – rzucaj gałązkę i patrz, jak szybko odpływa.

Pilica, Bzura, Rawka, Warta

17 ZAMEK W ŁĘCZYCY

Mówi się, że nie taki diabeł straszny, jak go malują. Przekonaj się o tym i odwiedź pokaźny zbiór czarcich podobizn w Łęczyckim zamku! Spróbuj wśród nich odnaleźć tego z ilustracji obok.

Łęczyca, Zamkowa 1

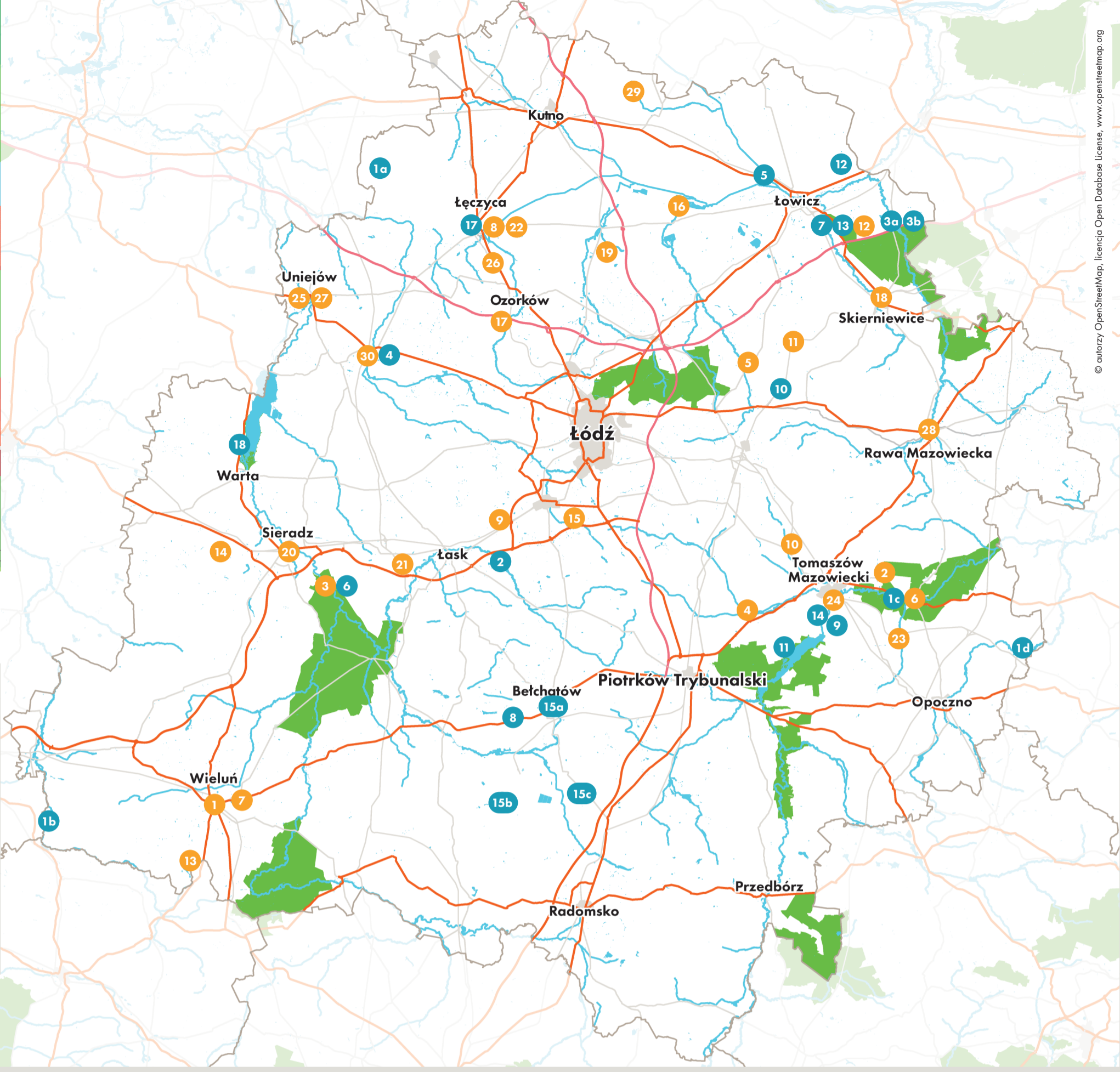
18 JEZIORSKO

Sprawdź, czy ornitologia to Twoja pasja. Weź wygodne ubrania, lornetkę i atlas ptaków. Znajdź dogodne stanowisko do obserwacji i uzbroj się w cierpliwość. Jeśli Ci się poszczęści, to zobaczysz rzadkie okazy. Na ilustracji obok sprawdź, co to za gatunki.

Most na Warcie, Tomisławice, Glinno

19 TWOJE MIEJSCE

Łódzkie jest pełne atrakcji. Zostawiamy Ci przestrzeń na dorysowanie Twojego ulubionego miejsca :)

POLECAMY NA PODRÓŻE MAŁE I DUŻE

Najwięksi podróżnicy też byli kiedyś dziećmi i eksplorowali swoje miasteczka i regiony, stopniowo wyjeżdżając dalej i dalej. NIEMAPA i Rainbow zachęcają do poznawania Łódzkiego, a potem do wyruszania w świat jako doświadczeni podróżnicy.

- 1 **BASZTA MĘCZARNIA** Wieluń, Podwale
- 2 **BUNKIER KOLEJOWY** Osada Konewka
- 3 **SCHRONY, PUNKT WIDOKOWY** Sirańsko
- 4 **CENTRUM EDUKACYJNO-POŻARNICZE** Wolbórz, Modrzewskiego 15
- 5 **DINOPARK KOŁACYNKO** Kołacinek 21
- 6 **KOŚCIÓŁ ŚW. IDZIEGO I DAWNA SYNAGOGA** Inowłódz, ul. Hermana i pl. Kazimierza Wielkiego 27
- 7 **KAMIENIOŁOM PIASKOWCÓW** Olewin
- 8 **KOLEGIATA W TUMIE** Tum 8
- 9 **KOŚCIÓŁ ŚW. WOJCIECHA** Dobroń, Sienkiewicza 41
- 10 **MIKROKOSMOS** Ujazd, Pasikanika
- 11 **MUZEUIM IM. W.S. REYMONTA ORAZ ZAGRODA LUDOWA** Lipce Reymontowskie, Wiatraczna 10
- 12 **MUZEUIM MOTORYZACJI W NIEBOROWIE** Nieborów 231a
- 13 **MUZEUIM WNĘTRZ DWORSKICH W OŻAROWIE** Ożarów
- 14 **MUZEUIM WNĘTRZ DWORSKICH W TUBĄDZINIE** Tubądzin, Mantyki
- 15 **OSADA RYBACKA SERECZYN** Pabianice, Graniczna 46
- 16 **PAŁAC I STADNINA KONI** Walewice
- 17 **PARK EDUKACYJNY „INDIANIE ŚWIATA”** Chociszew 9a
- 18 **PAROWOZOWNIA** Skierniewice, Łowicka 1
- 19 **PLANTACJA I WARSZTATY WIKLINY** Konarzew 61
- 20 **SIERADZKI PARK ETNOGRAFICZNY** Sieradz, Grodzka 1
- 21 **SKANSEN LOKOMOTYW** Zduńska Wola, Kolejowa 6
- 22 **SKANSEN ŁĘCZYCKA ZAGRODA CHŁOŚPKA** Kwiatkówek 26a
- 23 **SKANSEN NIEBOWA** Wincentyńów 2
- 24 **SKANSEN RZKI PILICY** Tomaszów Mazowiecki, A.F. Modrzewskiego 9/11
- 25 **TERMY UNIEJÓW** Uniejów, Zamkowa 3/5
- 26 **WIOSKA INDIAŃSKA „TATANKA”** Solca Mała 22
- 27 **ZAGRODA MŁYNARSKA** Uniejów, abp. Jakuba Świnki 1
- 28 **ZAMEK KSIĄŻĄT MAZOWIECKICH** Rawa Mazowiecka, Zamkowa
- 29 **ZAMEK W OPOROWIE** Oporów 34
- 30 **ZOO SAFARI** Borysew 25

Niektóre z polecanych przez NIEMAPĘ atrakcji to miejsca otwarte jedynie po wcześniejszym umówieniu lub tylko w niektóre dni. Sprawdź to, zanim wyruszysz.

MŁODY ODKRYWCZO, ROZWIJAJ SWOJE ZAINTERESOWANIA

W Łodzi możesz pójść na prawdziwy wykład na uczelni i rozwijać swoje hobby. Politechnika Łódzka i Uniwersytet Łódzki, dwie największe uczelnie w województwie, zapraszają w swoje progi najmłodszych. Program zajęć jest bogaty i z pewnością znajdziesz w nim coś dla siebie, a zdobyta tam wiedza pozwoli Ci z łatwością rozwiązać poniższe zadania.

Odkrywaj z nami świat!

Zadanie od Uniwersytetu Łódzkiego dla Dzieci (Uniwersytet)

Jak nazywa się najbardziej popularny grzyb, który niszczy drzewa?
Ile oczu maksymalnie mogą mieć pająki?

Zadanie od Łódzkiego Uniwersytetu Dziecięcego (Politechnika)

Używając jedynie czterech zapalek, postaraj się ułożyć lub skonstruować następujące cyfry i liczby: 2, 6, 10.

Rozwiązań szukaj na Facebooku NIEMAPY – w wyszukiwarce wpisz: „rozwiązania”.

ŁÓDZKIE

NIEMAPA

LEŚNE MENU

Czy wiesz, ile pysznych rzeczy do jedzenia możesz przywieźć z leśnych wypraw? Poszukaj w lasach jadalnych roślin i grzybów. Jest ich o wiele więcej, niż się spodziewasz. Na deser możesz zebrać orzechy laskowe lub owoce: maliny, poziomki, jagody, borówki i jeżyny.

PAMIĘTAJ o dwóch zasadach:

1. Nie jedz w lesie – wszystko, co znajdziesz, trzeba najpierw umyć.
2. Sprawdzaj dokładnie, co zbierasz, a jeśli masz wątpliwości – pokaż zbiory w stacji sanepidu.

NIEMAPA to seria nietypowych przewodników dla rodzin. W zabawny i graficzny sposób przedstawia ciekawe miejsca, lokalną kulturę i kuchnię. Wymyślona została przez dwie Mamy, aby na nowo odkrywać miasto czy region z dziećmi, a zaprojektowana przez Studio Ładne Halo.

WEŹ NIEMAPĘ I CHODŹ NA SPACER

NIEMAPA łódzkiego powstała dzięki wsparciu: Biura Podróży Rainbow, Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej, OSM Łowicz, Politechniki Łódzkiej, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi, Uniwersytetu Łódzkiego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, Prezydenta Miasta Bełchatowa. Na cześć Partnerów gromkie HIP HIP HURRA!

ODŚWIĘTNE ŁÓDZKIE

- BUZCEK** Święto Truskawki
- PIOTRKÓW TRYBUNALSKI** FlyFest
- ŁASK** Piknik Lotniczy
- UNIEJÓW** Turniej Rycerski
- BESIEKIERY** Turniej Rycerski
- ŁĘCZYCA** Międzynarodowy Turniej Rycerski
- OSJAKÓW** Wojewódzkie Święto Chrzanu
- LESZCZYNEK POD KUTNEM** Odyseja Historyczna
- STROŃSKO** W Grocie Mściwoja
- SKIERNIEWICE** Święto Kwiatów, Owoców i Warzyw
- RADOMSKO** Ogólnopolski Festiwal Zalewajki
- ŁÓWICZ, SPICYMIERZ** Boże Ciało
- SIERADZ** Open Hair Festival
- WOJ. ŁÓDZKIE** Festiwal Kolory Polski

OSM Łowicz zaprasza na stronę www.mleczarnia.lowicz.pl, gdzie możecie znaleźć przepisy na potrawy regionalne z Łódzkiego.